

Erikoislääkärien lisäkoulutusohjelmat

Opinto-opas

Voimassa 1.8.2020 alkaen toistaiseksi

SISÄLLYSLUETTELO

ERIKOISLÄÄKÄRIEN LISÄKOULUTUSOHJELMIEN YLEISET KOULUTUSVAATIMUKSET	3
1. Opinto-oikeus ja koulutukseen valinta.....	3
2. Lisäkoulutusohjelmien sisältö.....	3
3. Käytännön koulutuksen kertyminen	4
4. Kuulustelu.....	5
5. Oikaisumenettely opintosuorituksen arvioinnissa ja hyväksilukemisessa	6
6. Todistuksen hakeminen	7
7. Lisäkoulutuksen hallinnollinen toteutus	7

ERIKOISLÄÄKÄRIEN LISÄKOULUTUSOHJELMIEN YLEISET KOULUTUSVAATIMUKSET

Lisäkoulutusohjelmien tavoitteena on turvata terveystalvvelujärjestelmän (työnantajan) tarpeista lähtevä erikoisalojen erityisosaaminen. Joillakin erikoisaloilla tarpeet kohdistuvat vain yliopistosairaaloihin ja joillakin erikoisaloilla on kyse laajemmasta kuin yliopistosairaalan tarvitsemasta erityisosaamisesta. Lisäkoulutus on terveystalvvelujärjestelmän (työnantajan) resurssien varassa tapahtuvaa koulutusta.

1. Opinto-oikeus ja koulutukseen valinta

Lisäkoulutukseen voi hakeutua erikoislääkärikoulutuksen suorittamisen jälkeen. Opinto-oikeutta haetaan lomakkeella, joka löytyy tiedekunnan verkkosivulta. Tiedekunta myöntää opinto-oikeuden ja rekisteröi erikoislääkärin lisäkoulutusohjelmaan. Koulutuksen alussa tulee laatia henkilökohtainen koulutussuunnitelma yhdessä lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

Opinto-oikeus on voimassa 6 vuotta myöntämispäivästä alkaen. Tämä koskee opinto-oikeuksia, jotka on myönnetty 1.8.2019 alkaen. Koulutettava voi tarvittaessa perustellusta syystä anoa ajallisesti rajattuun opinto-oikeuteensa lisääaikaa tiedekunnalta.

2. Lisäkoulutusohjelmien sisältö

Lisäkoulutusohjelmassa koulutettava suorittaa:

- 2 vuotta käytännön koulutusta
- vähintään 60 tuntia teoriakoulutusta
- loppukuulustelun hyväksytysti

Lisäkoulutusohjelmien **käytännön koulutuksen** kesto on 2 vuotta, ja se suoritetaan yliopiston hyväksymässä koulutuspaikassa asianomaisella alalla. Koulutuksen aikana on saavutettava osaamistavoitteet, jotka on kuvattu lisäkoulutusohjelman opetussuunnitelmassa. Koulutuksessa olevalle tulee nimetä lähikouluttaja.

Lisäkoulutusohjelmaan sisältyy **teoriakoulutusta** vähintään 60 tuntia koulutusyksiköiden oman sisäisen viikkokoulutuksen lisäksi. Teoriakoulutukseen osallistuminen on osoitettava erillisillä todistuksilla, joiden tulee sisältää osallistujan nimi, kurssin ajankohta ja tuntimäärä.

Lisäkoulutusohjelman suorittamiseen kuuluu myös **kuulustelu**. Koulutettava voi osallistua valtakunnalliseen loppukuulusteluun, tai lisäkoulutusalan eurooppalaiseen tai pohjoismaiseen kuulusteluun. Kuulustelun voi suorittaa viimeisen koulutusvuoden aikana. Lisäkoulutusohjelmien koulutus- ja kuulusteluvaatimukset ovat voimassa toistaiseksi. Vaatimuksia on mahdollista tarkentaa tarpeen mukaan tai erikoislääkärikoulutuksen vaatimusten päivittämisen yhteydessä. Kuulusteluvaatimukset tulee aina tarkistaa lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilöltä kuulusteluun valmistautuessa.

3. Käytännön koulutuksen kertyminen

Lisäkoulutus voidaan suorittaa toimialan kannalta tarkoituksenmukaisessa virassa (esim. sairaalalääkärin, erikoistuvan lääkärin tai erikoislääkärin virassa, toimessa tai tehtävässä). Edellytyksenä on, että koulutus on järjestettävissä koulutussuunnitelman mukaisesti ja koulutuksen kannalta riittävän pitkissä jaksoissa. Lisäkoulutusohjelman suorittaminen ei johda tutkintoon, eikä lisäkoulutuksesta makseta erityisvaltionosuutta (EVO).

Koulutuskertymän laskeminen

Lisäkoulutusohjelman koulutus suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Mikäli koulutusjaksolle asetetut tavoitteet saavutetaan, se on mahdollista suorittaa myös osittain osa-aikaisessa työsuhteessa, mutta alle 50 % osa-aikaisuus ei kerrytä koulutukseen hyväksyttävää työkokemusta. Kertymä lasketaan suhteessa tehtyyn työaikaan.

Useampaa alle 50 %:n työajalla samalla ajanjaksolla tehtyä työjaksoa ei voi yhdistää siten, että ne muodostaisivat yhteensä 100 % työsuhteen. Jos esimerkiksi yksi työjakso on samalla ajanjaksolla 60 % kokopäiväisestä työajasta ja toinen 40 % työajasta, ainoastaan ensimmäinen (eli 50 % työajan ylittävä) työkokemus hyväksytään. Mikäli työjaksot ovat molemmat 50 % ja 50 %, voidaan molemmat jaksot hyväksyä.

Mikäli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena, tulee siitä sopia etukäteen lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

Lyhin koulutukseksi hyväksyttävä työjakso on kuukausi kokopäiväistä työtä (kalenterikuukausi tai 30 pvää).

Työjaksoja voidaan laskea hyväksi koulutukseen vain siihen päivämäärään asti, mihin työtodistus on päivätty. Jos työsuhde on ollut esimerkiksi ajalla 1.1.2020 – 31.3.2020, mutta todistus on päivätty 15.2.2020, lasketaan työkokemusta vain ajalta 1.1.2020 – 15.2.2020 (yhteensä 1kk 15pv).

Keskeytyksien vaikutus kertymään

Keskeytyspäiviksi ei lasketa seuraavia:

1. vuosilomapäivät
2. lomarahavapaat
3. säästövapaat (palkalliset)
4. aktiivivapaat, saldovapaat
5. päivystysvapaat, säteilyvapaat, tartuntatautilakiin liittyvä pakollinen karanteenivapaa
6. täydennyskoulutus (koulutuksen edellyttämä)
7. ulkomainen koulutus (koulutuksen edellyttämä)

Jos aktiivivapaiden tai muiden yllä mainittujen vapaiden määrä on poikkeuksellisen suuri, on lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilön varmistuttava siitä, että koulutuksen osaamistavoitteet saavutetaan. Tarvittaessa vastuuhenkilö voi määrätä lisää käytännön koulutusta, mikäli todetaan että koulutettava ei ole saavuttanut jaksolle asetettuja osaamistavoitteita.

Kun seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan koulutusjaksosta. Alla luetelluista syistä enintään 30 pv poissaolon hyväksyntä kalenterivuoden aikana edellyttää työsuhteen voimassaoloa.

1. sairausloma (palkallinen)
2. tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
3. pakottavat perhesyyt

4. äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa (palkallinen/palkaton)
5. opintovapaalain mukainen opintovapaa
6. opiskelu (palkaton)
7. lukuloma kuulustelua varten
8. puolustusvoimien kertausharjoitukset
9. lomautukset, säästösytyt, talkoovapaat

Yhteen lapseen liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen kuitenkin vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille.

Seuraavat päivät vähennetään suoraan koulutusjaksosta:

1. yksityisasia (palkaton)
2. virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
3. sairausloma (palkaton)
4. hoitovapaa (palkaton)
5. vuorotteluvapaa (palkaton)
6. sopeuttamisvapaa

Koulutusjaksoista on laskelmia varten esitettävä työtodistukset, joista käy ilmi työsuhteen kesto, mahdollinen osa-aikaisuus sekä kaikki keskeytykset. Mikäli keskeytyksiä ei ole, tulee siitä olla maininta toimitetussa todistuksessa.

Suoritusten vanheneminen

Lisäkoulutukseen kuuluva käytännön koulutus sekä teoriakoulutus vanhenevat 6 vuodessa. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee 4 vuodessa. Suoritukset eivät saa olla todistusta haettaessa vanhentuneita.

Erityisestä syystä koulutettava saa pidennystä suoritustensa voimassaoloon (esim. äitiys-, isyys- ja vanhempainloma, varusmiespalvelu). Hoitovapaan osalta käytännön koulutuksen vanhenemisessa voidaan pidennyksenä huomioda äitiys- ja vanhempainrahaan oikeuttava aika (noin 1 vuosi). Muut poissaolot (kuten tutkimustyö) pidentävät käytännön koulutuksen ja muiden suoritusten voimassaoloaikaa lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Vanhentuneiden suoritusten hyväksymiseksi koulutettavan on esitettävä kirjallinen perustelu. Vanhentuneiden suoritusten hyväksymisestä päättää vastuuhenkilö.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)

Aiemmin erikoislääkärinä hankittua osaamista voidaan hyväksyä osaksi lisäkoulutusohjelman koulutusta, mikäli koulutettava osoittaa saavuttaneensa koulutuksen osaamistavoitteet.

Koulutettavan vastuulla on tehdä esitys hänen aiemmin hankkimansa osaamisen tunnustamisesta. Lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilö voi tarvittaessa edellyttää osaamisen osoittamista erikoisalan käytössä olevilla arviointimenetelmillä.

4. Kuulustelu

Erikoislääkärien lisäkoulutusohjelmien kuulustelusta huolehtii kukin lisäkoulutusala. Erikoisalat voivat sopia tarkemmasta menettelytavasta kuulustelun järjestämiseksi.

Kuulustelijat

Lisäkoulutusohjelman kuulustelija nimetään lisäkoulutusohjelmaa perustettaessa. Kussakin kuulustelussa toimii yleensä kerrallaan kaksi kuulustelijaa, jotka laativat kysymykset ja suorittavat kuulustelun kokonaisarvioinnin yhdessä. Lisäkoulutusohjelmaan nimetään valtakunnallinen kuulustelun yhteyshenkilö, joka hankkii kuulustelijat kuhunkin kuulusteluun.

Kuulusteluvaatimukset

Mikäli lisäkoulutusohjelma on useammassa kuin yhdessä tiedekunnassa, lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilöiden tulee sopia kuulusteluvaatimusten yhteneväisyydestä. Lisäkoulutusohjelmien kuulusteluvaatimukset ovat voimassa toistaiseksi.

Kuulusteluajankohta ja -paikka

Lisäkoulutusalat sopivat kuulustelun käytännön järjestelyistä (aika, paikka, ilmoittautuminen, kesto, valvonta). Mikäli kuulustelu järjestetään valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun yhteydessä, se suoritetaan sähköisenä Exam-kuulusteluna. Lisäkoulutusohjelmien valtakunnalliset Exam-kuulusteluajankohdat löytyvät [Valtakunnallinen kuulustelu -verkkosivuilta](#).

Lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilöt voivat päättää muista arviointimenetelmistä tai järjestää erillisen kuulustelun, mikäli se katsotaan lisäkoulutusohjelman tavoitteiden mukaan paremmaksi vaihtoehdoksi.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

A) Mikäli kuulustelu järjestetään valtakunnallisena Exam-kuulusteluna, kuulusteluun osallistuvan on varattava tenttipaikka oman yliopistonsa Exam-järjestelmässä. Tarkemmat ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät valtakunnallisilta kuulustelun [verkkosivuilta](#).

B) Mikäli kuulustelu järjestetään muuten kuin valtakunnallisena Exam-kuulusteluna, siihen ilmoitetaan lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilölle, joka huolehtii tenttijärjestelyistä.

Kuulustelun tarkastaminen ja arviointi

Kumpikin kuulustelija arvostelee vastaukset itsenäisesti. Kuulustelijoiden tulee neuvotella keskenään arvioinnista ja kuulustelun tuloksesta. Kuulustelu arvioidaan 4 viikon kuluessa. Kuulustelukysymykset voidaan pisteyttää, mutta kuulustelu kokonaisuudessaan arvostellaan arvosanalla hyväksytty tai hylätty. Exam-kuulustelun arvioinnin näkee kirjautumalla Exam-järjestelmään. Hylätyn tuloksen saaneet voivat halutessaan pyytää kuulusteluvastauksensa ja tehtäväkohtaiset pistemäärät sähköpostitse valtakunnalliselta tenttikoordinaattorilta.

5. Oikaisumenettely opintosuorituksen arvioinnissa ja hyväksilukemisessa

Kuulustelut ovat lisäkoulutusohjelman opintosuorituksia. Opintosuorituksen arvosteluun tai opintojen hyväksilukupäätökseen tyytymätön voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua opintosuorituksen arvostelleelta tai päätöksen tehneeltä henkilöltä. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin tulos/päätös on julkaistu. Tällaiseen oikaisupyyntöön annettuun päätökseen voi edelleen hakea oikaisua 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista seuraavilta lautakunnilta:

- Oikeusturvalautakunta: Helsingin yliopisto
- Tutkintolautakunta: Oulun yliopisto, Turun yliopisto
- Muutoksenhakulautakunta: Itä-Suomen yliopisto, Tampereen yliopisto

Opintosuoritusten arvostelua koskevat muutoksenhakuasiat käsitellään loppuun yliopiston sisällä, eli lautakunnan päätöksistä ei voi valittaa hallinto-oikeuteen.

6. Todistuksen hakeminen

Todistushakemus liitteineen toimitetaan tiedekunnan opintohallintoon. Lääketieteellinen tiedekunta myöntää lisäkoulutusohjelman suorittamisesta todistuksen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) rekisteröi vain erikoislääkärikoulutuksen perusteella erikoislääkärin oikeudet, ei lisäkoulutusohjelman suorittamista. Erikoislääkärin ammatinharjoittamisoikeudet saa edelleen vain erikoislääkärikoulutuksen suorittamisesta.

7. Lisäkoulutuksen hallinnollinen toteutus

Lisäkoulutus vastaa yliopistosairaalan tarpeisiin. Kuitenkin joillakin aloilla on tarve kouluttaa erityisosaajia myös keskussairaalan tarpeisiin. Lisäkoulutuksen käytännön koulutuksen järjestämisessä kiinteä yhteys sairaanhoitopiirien kanssa on välttämätöntä. Myös erikoislääkärikoulutuksen alueellinen neuvottelukunta voi esittää koulutustarpeita yliopistosairaalalle.

Lisäkoulutusohjelman tarve tarkistetaan 5 vuoden välein. Jos 5 vuoden ajanjaksolla lisäkoulutusohjelmaan ei ole rekisteröityneitä eikä valmistuneita, tiedekunta selvittää tarvittaessa kyseisen lisäkoulutusohjelman tarpeen.

Erikoisala valmistelee esityksen uuden lisäkoulutusohjelman käynnistämisestä. Esitys tulee valmistella valtakunnallisesti erikoisalan yhteistyönä. Esityksen tulee sisältää:

- Selvitys ja perustelut uuden lisäkoulutusohjelman tarpeesta ja koulutusvolyymeista.
- Mikäli mahdollista, koulutuksessa tulee huomioida UEMS:in ja kansalliset linjaukset.
- Tieto siitä, missä koulutusyksiköissä koulutusta tarjotaan (Helsingin, Tampereen, Turun, Itä-Suomen ja Oulun yliopisto) ja muiden koulutusyksiköiden puolto koulutuksen käynnistämiseen.
- Esitys lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilöstä ja kuulustelijasta.

Ammatillinen jatkokoulutustoimikunta / Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen johtoryhmä käsittelee esitykset, jonka jälkeen esitykset viedään yliopistojen päätösprosessiin.

Tiedekunta nimeää lisäkoulutusohjelmalle vastuuhenkilön, joka vastaa koulutuksen sisällöstä ja seurannasta. Erikoisala vastaa lisäkoulutuksen hallinnosta. Niillä lisäkoulutusaloilla, joita järjestetään useassa tiedekunnassa, tulee olla tarvittaessa alan valtakunnallisia suunnittelu- ja/tai koordinaatiokokouksia.